

"Adâvet etmek istersen, kalbindeki adâvete adâvet et, onun ref'ine çalış. Hem en ziyade sana zarar veren nefsi emmârene ve hevâ-i nefesine adâvet et, ıslahına çalış..." Bu düsturu nasıl anlamalıyız?

"ÜÇÜNCÜ DÜSTUR: Adâvet etmek istersen, kalbindeki adâvete adâvet et, onun ref'ine çalış. Hem en ziyade sana zarar veren nefsi emmârene ve hevâ-i nefesine adâvet et, ıslahına çalış. O muzır nefsin hatırı için mü'minlere adâvet etme. Eğer düşmanlık etmek istersen, kâfirler, zındıklar çoktur; onlara adâvet et. Evet, nasıl ki muhabbet sıfatı muhabbete lâyıktır. Öyle de adâvet hasleti, her şeyden evvel kendisi adâvete lâyıktır."(1)

İnsanın, fitratına konulmuş olan **duygular**ı ve hisleri kökünden söküp atması mümkün değildir. Bu sebeple duyguları kökünden söküp atmak yerine, yönünü ve yüzünü çevirmek esas olmalıdır.

Nasihât edenlerin ekserisi; fitratını değiştir, düşmanlık etme, haset etme, inat etme, diyerek âdeta insanın fitratını değiştirmek istiyorlar. Bu yüzden de nasihatleri tesir etmiyor. Halbuki Risale-i Nur'un tarzı gibi, "*Hissiyatlarının yüzünü çevir, mecrasını hakka yönelt!..*" olsa hem tesir eder hem de makul bir teklif olur.

İnsan, Yüce Allah'ın kendisine ihsan ettiği zahirî ve batınî âzâlarını, duygularını, latifelerini ve hislerini O'nun rızası dairesinde kullanır ve yerinde sarf ederse hem dünyada rahat eder hem de ebedî saadete mazhar olur. İnsanın fitratına konulan, merak, hırs, inad ve adavet gibi hisler ebedî âlemi kazanmak için verilmiştir.

Meselâ, hırsı yerinde kullanırsa ebedî saadeti kazanır. Şayet onu dünya için kullanırsa hem kendini hem de çevresini perişan eder. Karun'un elim akıbeti ve Sa'lebe adlı sahabenin vahim hali bunun açık delilidir.

Aynı şekilde her insanda inad hissi vardır. Şayet kişi o hissi yerinde kullanırsa her zaman bahtiyar olur. "***İnad ettim bundan sonra namazımı geçirmeyeceğim. Artık sigara içmeyeceğim. Şu kötü fiili yapmayacağım...***" dese ve inadını o yönde kullansa, dünyası bile cennet olur. Bazı kimseler var ki, bir dakika bile inada değmeyen ehemmiyetsiz ve küçük şeyler için senelerce inat eder. Bu yüzden, birçok aile perişan olmuş, nice yuvalar yıkılmış ve ocaklar sönmüştür.

Aynı şekilde adavet hissimizin yönünü ve yüzünü mü'min kardeşlerimize değil,

---

nefsimize, iman ve Kur'an düşmanlarına çevirmemiz lazım. İnsan kin ve nefret duygusunu başta nefsi olmak üzere, kâfir ve zalimlere karşı kullanırsa, bu duygusunu yerinde kullanmış, ateşini söndürüp teskin etmiş olur. Şayet mü'min ve masum bir insana kin ve nefret duyacak olsa, hemen onun masum ve muhabbete layık sıfatlarını hatırlaması gerekir.

İnsanlara verilen bu şiddetli duygular, dünyanın âdi ve basit işlerine sarf olunmak için değil, ebedî olan ahiret hayatının kazanılması için verilmiştir.

Adavet duygumuz, adavetin kendisine çevirirsek, o hissin ateşi kendi üstünde söner gider.

İkinci alternatif yön, büyük düşmanımız olan nefse ve hevaya çevirmektir. Evet, ebedî saadetimizin mahvına çalışan nefis ve heva en büyük düşmanımızdır. Öyle ise öfkemizi ve düşmanlığımızı asıl düşmanımız olan nefsimize çevirip onun ıslahına çalışmalıyız.

Netice olarak kötülüğe iyilikle mukabele etmek, her bakımdan kârlı ve güzel bir düsturdur.

"Eğer onları affeder, kusurlarına bakmaz ve bağışlarsanız, şüphesiz ki Allah da çok bağışlayıcı ve çok merhamet edicidir." (Teğabün, 64/14)

Üçüncüsü ise, kâfirler ve zındıklar çoktur, düşmanlık ateşini onlara çevirip o hissi orada söndürmek gerekir. Kâfirler, zındıklar, "İslam düşmanları ve nefsimiz varken, neden bir mü'min kardeşimize adavet edelim ve neden birbirimizi yiyelim" diyerek akli ve nefsi ikna etmeliyiz.

(1) bk. [Mektubat, Yirmi İkinci Mektup.](#)